

www.vps.fgov.be

Diefstal met **list**: een analyse van het fenomeen

Inleiding

Deze brochure is hoofdzakelijk bestemd voor personen die actief zijn in de preventiesector.

In eerste instantie is zij bestemd voor de technopreventieve adviseurs. Zo beschikken deze over een volledige en uitvoerige informatie inzake diefstal met list en kunnen zij de informatie die zij op opportuun achten meedelen op het moment dat zij de fiche met tips overhandigen, hetzij tijdens een bezoek aan huis of tijdens een informatiesessie. De brochure vormt hiermee een aanvulling op de Powerpoint-presentatie die in september 2006 op CD-ROM werd overhandigd.

Deze brochure zal enkel in elektronisch formaat beschikbaar zijn (www.vps.fgov.be) voor alle personen die informatie over het fenomeen wensen te bekomen.

De fiche met tips zal ook beschikbaar zijn in elektronisch formaat op hetzelfde internetadres en kan via de website bij ons documentatiecentrum besteld worden.

Wij wensen u veel leesplezier en hopen dat de informatie in deze brochure u van nut kan zijn bij uw werk.

Inhoudstafel

Diefstal met list: wat is het?	4
Wie zijn de slachtoffers? ... En de daders?	7
Hoe te voorkomen?	9
Handige Tips !	10
Onze partners in de campagne	13

Diefstal met list: wat is het?

Beschrijving

Diefstal met list is niet wettelijk bepaald. De beschrijving hierna heeft uitsluitend betrekking op een misdrijf dat in een woning wordt gepleegd. De listen die worden aangewend voor het plegen van andere misdrijven worden hier niet meegerekend. Bijvoorbeeld: de aandacht afleiden om een gauwdiefstal te plegen of om een (hand)tas te stelen uit een stilstaande wagen.

«Elk misdrijf waarbij een persoon een beroepsidentiteit aanmatigt of bedrog, slimme kneepjes of een list gebruikt tegen een persoon, om de toegang tot diens woning te verkrijgen of pogen te verkrijgen met de bedoeling er een diefstal te plegen of een geldsom te ontfutselen die niet overeenkomt met de echte waarde van een goed of van een dienst.»

Categorieën

Er kunnen verschillende categorieën daders worden opgesomd:

Benaming	Aanmatiging
Valse openbaar ambtenaar	Politieagent, gemeentepersoneel, ambtenaar van de sociale diensten, van de Staat, ...
Valse bediende	Elektriciteit, gas, watermaatschappij
Valse arbeider	Tuinier, dakwerker, glazenwasser, ...
Valse titel - valse beroep	Inzamelaar voor een werk van liefdadigheid, huis-aan-huisverkoper, ...
Smoezen - valse voorwendsels	Vragen om te drinken, telefoneren, naar het toilet gaan, ...

Modus operandi

Hieronder vindt u een typisch voorbeeld van het verloop van een diefstal met list:

1	Een valse bediende van een watermaatschappij dringt een woning binnen met een geloofwaardige reden voor zijn aanwezigheid ter plaatse (werken in de straat, opnemen meterstand, ...).
2	Hij leidt het toekomstige slachtoffer naar een afgelegen ruimte (door eender welk voorwendsel te gebruiken) waarbij hij erop toeziet dat de voordeur op een kier of zelfs open blijft.
3	Een of meerder kompanen dringen de woning binnen, stelen enkele voorwerpen zonder waarde gaan terug buiten. De valse bediende van de watermaatschappij verlaat op zijn beurt de woning.
4	Deze kompanen, die zich uitgeven voor politieagenten, simuleren de arrestatie van de valse bediende van de watermaatschappij door hem naar het huis van het slachtoffer te brengen. Daar tonen zij de voorwerpen die van tevoren werden ontvreemd.
5	Het slachtoffer herkent zijn goederen. De valse bediende van de watermaatschappij gaat discreet weg of vlucht.
6	Het slachtoffer dat vertrouwen heeft gesteld in de valse politieagenten onthult, op hun vraag (het voorwendsel hier bestaat erin dat beter kan worden gecheckt of er nog andere waarden verdwenen zijn) de plaatsen waar de meest kostbare goederen verborgen liggen (grote geldsom, juwelen, ...).
7	Na het vertrek van de daders merkt het slachtoffer de diefstal op.

Er zijn nog andere modus operandi mogelijk bij 'diefstal met list' (de methodes evolueren regelmatig). Onderstaande opsomming is dus niet exhaustief:

- Het slachtoffer wordt aangesproken na het boodschappen doen door een vrouw die zich uitgeeft als verpleegster of apotheker. Zij biedt haar hulp aan en wint het vertrouwen. Zij betreedt de woning en zorgt ervoor dat de persoon niet in de buurt van

de ingang blijft. Een kompaan dringt de woning binnen, steelt voorwerpen van weinig waarde en komt vervolgens terug waarbij hij zich als politieagent uitgeeft, stelt de persoon gerust en vraagt deze hem zijn goederen terug te geven voor verificatie;

- Huis-aan-huisverkoop (verkoop van lakens, tapijten, herstelling van daken, ...);
- De dader neemt van tevoren telefonisch contact en beweert dat er valse biljetten in omloop zijn en dat een bankbediende zal langskomen om de wissel thuis uit te voeren.

Wie zijn de slachtoffers? En... de daders?

Profiel van de slachtoffers

De meeste slachtoffers zijn personen ouder dan 70 jaar, hetzij weduwen, alleenstaanden of koppels. Ze zijn meestal fysiek zwakker en goedgeloviger van aard.

Zij doen soms financiële transacties aan de deur en hebben grote sommen geld in huis.

Zij wonen over het algemeen in residentiële of semi-residentiële wijken; zelden in socio-economisch "bevoordeelde" wijken.

De psychologische impact met weerslag op de gezondheid van de slachtoffers is van groot belang. De slachtoffers voelen zich beschaamd over het feit dat zij zich vergist hebben. Zij zijn zich soms ook niet bewust dat zij slachtoffer werden of willen het vaak ook niet toegeven.

Deze gedragingen hebben dikwijls als logisch gevolg dat een groot aantal feiten niet wordt aangegeven (dark number).

Tijdstip van de feiten

Dit type diefstal speelt zich over het algemeen af tussen 9.30u en 17.00u met een belangrijke piek tussen 10.30 u en 13.00 u. Diefstal met list wordt vooral vastgesteld van woensdag tot vrijdag en bijna nooit tijdens het weekend.

Profiel van de daders

De daders:

- spreken vlot Frans en soms Nederlands;
  - handelen in groepen van twee of drie personen;
  - zijn afkomstig uit het milieu van de rondtrekkende daders met Franse nationaliteit (steken regelmatig de grens over) of uit het lokale zigeunermilieu;
  - zijn over het algemeen verzorgd gekleed en drukken zich beleefd uit;
  - gebruiken zelden geweld.
-

Criminele handelingen

Zij geven zich uit als politieagent door soms een oud uniform of een trui (of een pet) met de vermelding 'Politie' te dragen. Zij handelen per raids, dit wil zeggen 2 tot 4 feiten op een korte periode in een welbepaalde streek, en daarna verdwijnen ze. Slachtoffers worden gezocht op straat, in de winkels, ... Een peiling per telefoon is ook mogelijk (de beller stelt algemene vragen over de bewoner onder het voorwendsel dat het een opiniepeiling, een studie of huis-aan-huis-verkoop betreft). De plaats wordt reeds uitgezocht vooraleer wordt overgegaan tot het eigenlijke misdrijf.

Wat riskeert de dader van de feiten

Het bijzondere van diefstal met list is dat dit fenomeen op zich niet bestaat in het strafwetboek. Het kan gaan om een gewone diefstal, diefstal met geweld of bedreiging of bedriegerij in functie van de bestanddelen van het misdrijf.

Soort misdrijf	Verzwarende omstandigheid	Rechtbank	Gevangenisstraf
Gewone diefstal (zonder geweld of bedreiging)	Met gebruik van een titel of onderscheidingsteken van een openbaar ambtenaar (bv. valse politieagent)	Politie-rechtbank	5 tot 10 jaar
Diefstal met geweld of bedreiging		Correctionele rechtbank	10 tot 15 jaar
Oplichting of bedriegerij (zich andermans eigendom toeëigenen)	Met gebruik van een valse naam of een vals ambt (bv. valse bediende van een watermaatschappij)	Politie-rechtbank	1 maand tot 5 jaar

In geval van diefstal met geweld of bedreiging met gebruik van een titel of onderscheidingsteken van een openbaar ambtenaar en, daarboven, gepleegd door twee of meer personen, is de gevangenisstraf vastgelegd op 15 tot 20 jaar.

Hoe te voorkomen?

Verspreidings- campagne

De **federale sensibiliserings- en preventiecampagne** rond dit fenomeen werd onlangs gelanceerd. Een brochure met preventieve tips staat ter beschikking van iedereen die dit fenomeen wil bestrijden.

Burgemeesters en korpschefs

Deze campagne betreft de essentiële partners. Zo wordt aan alle burgemeesters en korpschefs gevraagd om de preventie-informatie m.b.t. dit fenomeen mee te delen en om informatiesessies te organiseren voor senioren aan de hand van een op federaal niveau gereali-seerde Powerpoint - presentatie en de brochure met preventieve tips.

Federaties en verenigingen

De federaties voor thuiszorg zullen de brochures aan hun patiënten uitdelen. De seniorenverenigingen zullen contact opnemen met hun plaatselijk vertegenwoordigers of met de technopreventie-adviseurs om een informatiesessie te organiseren. Sommige verenigingen zullen ook zelf instaan voor de verspreiding van de brochure, bv. via hun ledenblad.

De nationale federaties voor de elektriciteits- en watersector engageren zich om op meer systematische wijze met de lokale overheden te communiceren omtrent hun controles om zo de herkenning van hun werknemers te trachten te verbeteren.

De boodschap

De **preventieboodschap** is uiterst eenvoudig: *'Identificeer altijd uw bezoekers'*. Ook de te volgen adviezen zijn heel eenvoudig : De bewoners dienen altijd naar de officiële dienstkaart van de bezoeker te vragen (met daarop de naam van de persoon, de vereniging of instelling waartoe hij/zij behoort en een herkenbare foto), naar de reden van het bezoek te vragen en de politie te bellen bij twijfels over de identiteit en/of gedrag van de bezoeker.

Handige tips!

Als er wordt aangebeld

- **Identificeer altijd uw bezoekers.** Als er wordt aangebeld, kijk dan eerst door het kijkgaatje in de deur, het raam of laat een veiligheidsketting installeren zodat u met de bezoekers kunt praten zonder deze binnen te laten.
  - **Pas op voor valse beampten** (politieagent, brandweerman, medewerker Electrabel, medewerker van de watermaatschappij of van Belgacom). Vraag het bezoek naar zijn/haar legitimatiekaart en bekijk de voor- en achterkant. Een uniform is geen bewijs. Een overall nog minder. Huis-aan-huisverkopers, beroepsverkopers of leden van een liefdadigheidsinstelling zijn in het bezit van een vergunning van het Ministerie waaronder hun instelling valt: vraag hiernaar. Bij de minste twijfel belt u de instelling of het noodnummer van de politie (101).
  - **Laat liever geen onbekenden binnen** en indien u deze toch binnenlaat, laat deze dan niet zonder toezicht. Doe de deur op slot zodra de persoon binnen is om te voorkomen dat een eventuele kompaan uw woning binnendringt.
  - Indien men vraagt om te mogen bellen, **noteer dan het nummer en vorm dit vervolgens zelf.**
-

Neem goede gewoonten aan

- **Doorbreek het isolement**, houd regelmatig contact met uw bureu of verenigingen.
  - Zorg dat u altijd de belangrijke **telefoonnummers** voor uw veiligheid binnen handbereik heeft (familie, bureu, vrienden, politie,...).
  - **Wanneer u op reis gaat of in geval van hospitalisatie**, verwit-tig dan slechts één vertrouwenspersoon (buurman/-vrouw, vriend(in), familie).
  - **Houd uw toegangsdeuren zoveel mogelijk vergrendeld**, en sluit de deur onmiddellijk nadat u uw huisdier hebt buiten gelaten.
  - Noteer van tevoren de **nummers van uw kasbons** en andere **waardepapieren**. Zo kunt u deze laten blokkeren in geval van diefstal en hebben de papieren geen enkele waarde voor de dief
-

Voorkom verleidingen

- **Bewaar geen grote sommen geld** in huis. Kies liever voor betalingen via overschrijving of met de creditcard.
  - **Toon nooit waar u uw geld bewaart.** Zelfs niet aan een politieagent.
  - **Maak niet kenbaar dat u alleen woont.**
  - **Vermeld bepaalde persoonlijke gegevens niet** op uw brievenbus of in het telefoonboek.
  - **Schrijf de pincode van uw bankkaarten niet op** en gebruik geen al te voor de hand liggende code.
-

Hoe kan men een valse agent herkennen?

- Elke politieagent, ook die in uniform, die zich aandient, moet zijn **legitimatiekaart** kunnen tonen. Hierop staan de foto en de naam van de agent.
  - Vraag het **telefoonnummer van het bureau** waar de agent werkt. Indien hij aarzelt alvorens te antwoorden, is dat niet normaal.
  - Een echte politieagent zal **nooit** vragen hem te tonen waar u uw waardevolle voorwerpen bewaart.
  - Een echte politieagent zal **nooit** bij u langskomen met een gearresteerde dief.
  - Een echte politieagent zal ook **niet** vragen om in uw portefeuille te kijken.
-

Preventietips

- **Vermeld niet** op de deurbel dat **u alleen woont** (bijvoorbeeld "weduwe X"). Vermeld enkel uw familienaam.
- Aanbevolen wordt om in de eerste plaats **een ketting op de deur te laten plaatsen**. Dit vormt een eerste obstakel voor dieven en het biedt de bewoner de mogelijkheid op een relatief veilige wijze met een persoon die voor de deur staat te praten.
- Pas op voor huis-aan-huisverkopers die u hun **koopwaar laten zien bij de voordeur** (tapijten, draperieën, ...). Deze list wordt dikwijls gebruikt om het plegen van een diefstal te verdoezelen.
- Hoed u voor onbekende personen die bij u aanbellen en vragen om iets **te eten of te drinken**. Laat deze in geen geval binnen.
- Bewaar het telefoonnummer van de lokale politie vlakbij uw telefoon. **Indien iemand** bij u aanbelt en **beweert van de politie te zijn, bel dan naar de politie** en vraag of de naam die de agent in kwestie opgeeft bestaat en of deze agent dienst heeft.

- **Bel in geen geval** naar het telefoonnummer dat de agent u geeft. Dit kan het nummer van een kompaan zijn.
-

Wat doen in geval van twijfel?

- **In geen geval binnenlaten.**
  - Als u alleen thuis bent, **doe dan alsof u iemand roept in huis** om de mogelijke daders te doen geloven dat u niet alleen bent.
-

Wat doen als ondanks alles toch feiten zijn gepleegd?

- **Doe** onmiddellijk **aangifte van de diefstal.**
  - Verwittig in geval van diefstal van waardepapieren en kasbons onmiddellijk de bank en laat deze blokkeren. Dit belet de daders de buit in de wacht te slepen.
-

Hoe gaat de politie te werk na een verklaring?

- De dieven kunnen **sporen** hebben achtergelaten. **Raak niets aan** tot de (echte) politie ter plaatse is.
  - Er wordt een **proces-verbaal** opgesteld en de beschrijving van de dader(s) wordt verspreid naar de andere politiediensten.
  - De federale politie beschikt over een videoband waarop de daders van dergelijke feiten staan. Deze staat ter beschikking van de politiediensten die belast zijn met deze onderzoeken.
  - De politie heeft aandacht voor **slachtofferhulp**. Wij kunnen dan ook alleen maar adviseren hierop een beroep te doen.
-

Veiligheid op straat

- **Vermijd** grote sommen geld bij u te dragen.
- Wanneer u terug komt van de bank, **tel dan niet uw geld op straat.**
- **Laat u niet afleiden** wanneer u geld uit de geldautomaat haalt.
- Schrijf **nooit** uw persoonlijke code op in de buurt van uw bankkaart.
- Als u de indruk heeft dat u **gevolgd wordt**, ga dan een winkel binnen. Als u er zeker van bent gevolgd te worden, signaleer dit dan.
- Steek uw huissleutels **nooit** in de buurt van uw identiteitspapieren. Dit zou een eventuele dief de mogelijkheid bieden onmiddellijk naar uw huis te gaan na uw tas te hebben gestolen.
- Loop zoveel mogelijk **op het midden van de stoep.**
- Draag uw handtas altijd **aan de kant van de gebouwen** om te voorkomen dat deze wordt weggerukt vanuit een voorbijgaand voertuig.

Onze partners in de campagne

- Federale politie
  - Lokale politie
  - Burgemeesters
  - Korpschefs
  - Technopreventieve adviseurs
  - De Federatie van de Elektriciteits- en Gasnetbeheerders in België (SYNERGRID)
  - Belgische Federatie voor de Watersector (BELGAQUA)
OuderenOverlegKomitee / Vlaamse Ouderenraad
  - Familiehulp vzw
  - Familiezorg vzw
  - OKRA
  - Wit – Gele Kruis
  - VVSG
  - Fédération des Centrales de Services à Domicile (C.S.D.)
  - Fédération des Aides et Soins à Domicile (F.S.A.D.)
  - Fédération d’Employeurs de Services d’Aide à Domicile (F.E.S.A.D.)
  - Coordination des Associations de Seniors (C.A.S.)
-

Nota's

Nota's

Sinds enkele jaren heeft een bijzonder fenomeen zijn intrede gedaan: **'diefstal met list'**, waarbij de steeds talrijker wordende seniorenbevolking als voornaamste slachtoffer geldt. Om deze groep te sensibiliseren tot het nemen van goede gewoonten e.d. werd in december 2006 een campagne gelanceerd. Er werd een handige fiche opgesteld die de belangrijkste "to do en not to do's" bevat bij een onbekende bezoeker. De fiche wordt in eerste instanties verspreid via de hulp- en thuiszorgfederaties, de seniorenverenigingen, de gemeentelijke diensten en de politiecommissariaten.

Deze **folder** kan gedownload worden op www.vps.fgov.be

De **fiche met tips** (foto hiernaast) is eveneens beschikbaar op onze site www.vps.fgov.be en kan per mail besteld worden op het adres: infodoc@ibz.fgov.be

Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken
Veiligheid en Preventie

Waterloolaan 76
1000 Brussel

Tel. +32 02 557 33 99
Fax +32 02 557 33 67

vpb@ibz.fgov.be
www.vps.fgov.be

Veiligheid en Preventie
Sécurité et Prévention

